Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

71	

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2012

Sláinte agus Cúram Sóisialta: Teastas Singil

Aonad SA2: Forbairt Phearsanta

[GHS21]

DÉ hAOINE 8 MEITHEAMH, IARNÓIN

AM

1 uair 30 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.
Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo.
Freagair **gach ceann** de na **cúig** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 100 an marc iomlán don pháipéar seo.
Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.
Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gceisteanna **4(e)**, **5(a)** agus **5(b)**.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
Marc Iomlán	

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

1 Tá Garbhán agus Lára beirt 45 bliain d'aois. Tá siad pósta agus tá triúr páistí acu. Is fear dóiteáin é Garbhán agus tá post páirtaimseartha ag Lára i sciamhlann.

(a) Is í an mheánaosacht an chéim bheatha ina bhfuil Garbhán agus Lára. Maireann an chéim bheatha seo

ó ______ go ______ bliain. [2]

(b) Bain úsáid as an fhaisnéis thuas agus scríobh 3 athrú saoil a bhí ag Garbhán agus Lára cheana féin.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

3. ______________________________ [1]

(c) Pléigh an patrún d'fhorbairt **mhothúchánach** a mbeifí ag súil leis le linn meánaosachta.

____

____

____

____

____

______________________________ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(d) Is maith le Lára a bheith ag siúl, ag snámh agus freastal ar ranganna ióga.

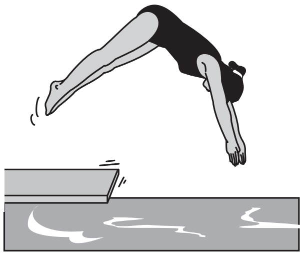

(i) Mínigh cad é mar a bheadh éifeacht dheimhneach ar fhorbairt **shóisialta** Lára as páirt a ghlacadh sna gníomhaíochtaí seo.

____

____

____

____ [2]

(ii) Mínigh dhá dhóigh dhifriúla a mbeadh éifeacht dheimhneach ag aclaíocht ar shláinte **fhisiciúil** Lára.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(iii) Is maith le Lára a cuid oibre mar theiripeoir scéimhe. Tá beartaithe aici cúrsa páirtaimseartha a dhéanamh le cáilíocht níos airde a bhaint amach i dTeiripe Scéimhe.

Mínigh an dóigh a mbeadh deiseanna fostaíochta níos fearr ag Lára mar gheall ar an chúrsa seo a dhéanamh.

____

____

____

____ [2]

(e) **(i)** Tá Garbhán ag caitheamh toitíní ó bhí sé ina dhéagóir.

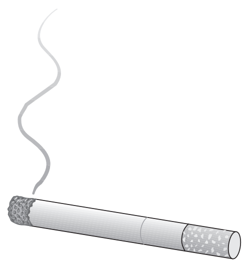

Mínigh dhá éifeacht dhiúltacha dhifriúla atá ag caitheamh tobac ar shláinte **fhisiciúil** Gharbháin.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

(ii) Is maith le Garbhán a chuid oibre mar fhear dóiteáin.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Mínigh an dóigh a mbeadh éifeacht dheimhneach ag fostaíocht (an obair mar fhear dóiteáin) ar fhéinmheas Gharbháin.

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

2 Bhog an teaghlach Badel ón India go dtí Tuaisceart Éireann. Ba athrú mór saoil é seo don teaghlach agus thug a gcuid cairde tacaíocht dóibh.

(a) Mínigh 3 chineál **dhifriúla** de thacaíocht is féidir gur thug a gcairde san India don teaghlach le cuidiú leo dul i ngleic leis an athrú saoil seo.

1. ____

____

____

____ [2]

2. ____

____

____

____ [2]

3. ____

____

____

____ [2]

(b) Tá dhá mhac i dteaghlach Badel, Rahul atá 12 bhliain d’aois agus Arun atá 8 mbliana d’aois agus tá iníon amháin ann, Sana atá 14 bliana d’aois.

(i) Scríobh an cineál gaoil atá ann idir Rahul agus Sana.

____ [1]

(ii) Is í an ógántacht an chéim bheatha ina bhfuil Rahul agus Sana.

Maireann an chéim bheatha seo ó _____ bliain go dtí 18 mbliana. [1]

(iii) Scríobh 3 dhóigh dhifriúla, dar leat, a mbeidh Rahul ag forbairt go **fisiciúil** le linn ógántachta.

1. ______________________________ [1]

2. ______________________________ [1]

3. ______________________________ [1]

(iv) Mínigh cad é is téististéarón ann.

____

____

____

______________________________ [2]

(v) Mínigh cad é a mar a bheadh éifeacht dhiúltach ann ar fhorbairt **shóisialta** Sana as dul ar eisimirce ón India go dtí Tuaisceart Éireann.

____

____

____

____

____

______________________________ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

(c) (i) Is í aois an pháiste an chéim bheatha ina bhfuil Arun. Maireann an chéim bheatha seo ó ______ go dtí 10 mbliana. [1]

(ii) Pléigh na patrúin d'fhorbairt **fhisiciúil** agus d'fhorbairt **mhothúchánach** a mbeifí ag súil leo le linn na céime beatha seo.

Forbairt fhisiciúil

____

____

____

____

____

______________________________ [3]

Forbairt mhothúchánach

____

____

____

____

____

______________________________ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 Is féidir go mbeidh éifeacht ag tosca éagsúla ar fhéinchoincheap duine.

Pléigh an dóigh a mbeadh éifeacht dheimhneach ag gach ceann de na tosca seo a leanas ar fhéinchoincheap duine.

Oideachas

____

____

____

____

____

____ [3]

Gnéaschlaonadh

____

____

____

____

____

____ [3]

Cultúr/eitneachas

____

____

____

____

____

____ [3]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

4 Tá Marcas 26 bliain d'aois agus tá a bhean chéile Labhaoise 24 bliain d'aois. Tá siad pósta le 3 bliana anuas. Tá mac acu, Iarlaith, atá 6 mhí d'aois.

(a) Is í an naíonacht an chéim bheatha ina bhfuil Iarlaith.

Pléigh an dóigh, dar leat, a mbeidh Iarlaith ag forbairt go **hintleachtúil** le linn na céime beatha seo.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____ [6]

(b) Is í _______________ aosacht an chéim bheatha ina bhfuil Marcas agus Labhaoise. Maireann an chéim bheatha seo ó 19-39 bliain. [1]

(c) Scríobh an cineál gaoil atá ann idir Marcas agus Labhaoise.

____ [1]

(d) Bhí athrú saoil an phósta ag Marcas agus Labhaoise.

Mínigh cad é mar a bheadh na foinsí tacaíochta seo a leanas ina gcuidiú acu dul i ngleic leis an athrú saoil seo.

An banc acu

[2]

An eaglais acu

[2]

(e) Pléigh na patrúin forbartha a mbeifí ag súil leo le linn na céime beatha ina bhfuil Marcas agus Labhaoise anois.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

[12]

5 (a) Tá Dónall 68 bliain d'aois agus is í an tseanaosacht an chéim bheatha ina bhfuil sé.

Úsáid na ceannteidil seo a leanas agus pléigh na patrúin forbartha a mbeifí ag súil leo le linn na céime beatha seo.

Forbairt fhisiciúil

Forbairt intleachtúil

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Forbairt mhothúchánach

Forbairt shóisialta

[12]

(b) Bíonn éifeacht ag tosca éagsúla ar fhás agus ar fhorbairt.

Úsáid na ceannteidil seo a leanas agus déan anailís ar an éifeacht a bheadh ag ioncam maith ar fhás agus ar fhorbairt duine.

Éifeachtaí fisiciúla

Éifeachtaí mothúchánacha

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Éifeachtaí sóisialta

[9]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.